

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Науково-науковий інститут забезпечення якості вищої освіти
Система управління якістю

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ ректора
Полтавського університету економіки і
торгівлі
№ 193-Н від 24 вересня 2025 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням Вченої ради
Полтавського університету економіки і
торгівлі
Протокол № 9 від 24 вересня 2025 року

Ректор

Олексій НЕСТУЛЯ

Президент Вченої ради

Олексій НЕСТУЛЯ

Положення
про порядок вибору здобувачами вищої освіти
вибіркових навчальних дисциплін навчального плану

(ДПСЯ РІ - 9-8.1-82-05-25)

Полтава-2025

ПЕРЕДМОВА

1. ВНЕСЕНО ДИРЕКТОРОМ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

2. РОЗРОБНИКИ: директор Навчально-наукового інституту забезпечення якості вищої освіти **Гасій Олена Володимирівна**, к.е.н., доцент;
заступник директора Навчально-наукового інституту забезпечення якості вищої освіти **Молчанова Наталія Юріївна**, к.т.н., доцент.

3. ЕКСПЕРТНА ГРУПА: директор Навчально-наукового інституту денної освіти **Ткаченко Аліна Сергіївна**, к.т.н., доцент;
директор Навчально-наукового інституту заочно-дистанційного навчання **Шимановська Віталіна Леонідівна**

4. ВВЕДЕНО 2015 р.

ВПЕРШЕ

5. ТЕРМІН 2020 р.

ПЕРЕГЛЯДУ

ДПСЯ

<i>Актуалізовано</i>				
	<i>2023 р.</i>	<i>2023р.</i>	<i>2024 р.</i>	<i>2025 р.</i>
<i>Дата</i>	<i>29 березня</i>	<i>30 червня</i>	<i>28 червня</i>	<i>24 вересня</i>
<i>Підпис</i>				<i>Гасій О.В.</i>
<i>Прізвище, ініціали</i>	<i>Гасій О.В.</i>	<i>Гасій О.В.</i>	<i>Гасій О.В.</i>	<i>Гасій О.В.</i>

© Полтавський університет економіки і торгівлі, 2025 р.

Цей документ не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований і розповсюджений без дозволу ПУЕТ

Зміст

1. Призначення та сфера використання.....	4
2. Мета та завдання.....	4
3. Відповідальність.....	5
4. Загальні положення.....	5
5. Формування переліку вибірових навчальних дисциплін.....	6
6. Презентація вибірових навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками.....	7
7. Організація вибору та запису здобувачів вищої освіти на вивчення вибірових навчальних дисциплін навчального плану.....	8
8. Опрацювання результатів вибору студентами навчальних дисциплін.....	9
9. Порядок формування індивідуальних навчальних планів та їх корегування.....	9

ПУЕТ	Система управління якістю. Положення про порядок вибору здобувачами вищої освіти вибіркових навчальних дисциплін навчального плану	ДПСЯ РІ – 9-8.1-82-05-25
		Редакція 06
		Сторінка 4 із 11

1. Призначення та сфера використання

1.1. Положення про порядок вибору здобувачами вищої освіти вибіркових навчальних дисциплін навчального плану (далі – Положення) встановлює єдині загальні вимоги в Полтавському університеті економіки і торгівлі (далі – ПУЕТ, університет) щодо вибору навчальних дисциплін для здобуття ступенів молодшого бакалавра, бакалавра, магістра.

1.2. Положення є обов'язковим документом системи управління якістю Полтавського університету економіки і торгівлі при організації освітнього процесу. Під час розроблення цього Положення враховано засади Європейської кредитно-трансферної системи.

1.3. Викладені в документі положення розроблено відповідно до вимог Закону України «Про освіту» – 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами та доповненнями); Закону України «Про вищу освіту» – 01.07.2014 № 1556-VII (зі змінами та доповненнями); Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, Наказу Міністерства освіти і науки України від 15.05.2024 № 686; Стратегії розвитку Полтавського університету економіки і торгівлі на 2023–2027 роки; Концепції діяльності Полтавського університету економіки і торгівлі; Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти університету; Положення про організацію освітнього процесу; Положення про навчально-методичне забезпечення; Положення про силабус навчальної дисципліни; Управління ризиками.

1.4. Введення Положення в дію здійснюється з моменту його затвердження. Воно розповсюджується на кафедри та структурні підрозділи, всі процеси й види діяльності університету, які пов'язані з функціонуванням системи управління якістю і внутрішньою системою забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності.

1.5. Положення підлягає перегляду один раз на п'ять років. Зміни вносяться в разі необхідності. Пропозиції щодо внесення змін готують завідувачі кафедр, директор директори інститутів та проректори університету. Узагальнення та оформлення змін здійснює директор Навчально-наукового інституту забезпечення якості вищої освіти. Положення вводиться в дію наказом ректора після затвердження Вченою радою Університету.

2. Мета та завдання

2.1. *Метою* впровадження Положення є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними процедурами формування індивідуальної освітньої траєкторії та регламентація самостійного вибору студентами вибіркових навчальних дисциплін (ВНД).

Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації

ПУЕТ	Система управління якістю. Положення про порядок вибору здобувачами вищої освіти вибіркових навчальних дисциплін навчального плану	ДПСЯ РІ – 9-8.1-82-05-25
		Редакція 06
		Сторінка 5 із 11

особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання.

Навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої освіти або вибіркові навчальні дисципліни (ВНД) – це дисципліни, які вводяться закладом вищої освіти для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних запитів особи для потреб суспільства, ефективнішого використання можливостей закладу освіти, врахування регіональних потреб тощо.

2.2. Основними завданнями Положення є:

- установлення порядку вибору здобувачами ВНД;
- забезпечення гнучкості змісту підготовки фахівців;
- надання можливості здобувачам здійснювати навчання за освітньою програмою (далі – ОП) відповідно до індивідуальної траєкторії.

3. **Відповідальність**

3.1. Загальну відповідальність за впровадження Положення та виконання його вимог несе перший проректор.

3.2. Безпосередня відповідальність за виконання вимог цього Положення покладається на директорів навчально-наукових інститутів, гарантів ОП, завідувачів кафедр, науково-педагогічних працівників, кураторів академічних груп та здобувачів вищої освіти.

3.3. Відповідальність за своєчасну актуалізацію Положення покладається на директора Навчально-наукового інституту забезпечення якості вищої освіти університету.

3.4. Відповідальність за якість викладання та належне методичне забезпечення навчальних дисциплін, обраних студентами, несуть НПП, гарант ОП та завідувач відповідної кафедри.

4. **Загальні положення**

4.1. Формування індивідуального навчального плану здобувачам за певною освітньою програмою (спеціалізацією) спеціальності передбачає можливість індивідуального вибору здобувачами ВНД в обсязі не менше ніж 25 % від загального обсягу кредитів для повного виконання навчального плану та ОП (не менше ніж 10 % для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання).

Навчальний план – це нормативний документ навчального закладу, який визначає зміст навчання та регламентує організацію освітнього процесу з освітньої програми.

ПУЕТ	Система управління якістю. Положення про порядок вибору здобувачами вищої освіти вибіркових навчальних дисциплін навчального плану	ДПСЯ РІ – 9-8.1-82-05-25
		Редакція 06
		Сторінка 6 із 11

4.2. Студенту пропонується реалізувати свій вибір шляхом:

- вибору навчальних дисциплін із переліку дисциплін, що **формують професійні компетентності (ДПК, вибіркові дисципліни циклу професійної підготовки)**, що сприяють поглибленій підготовці за ОП або спеціалізацією та визначаються його професійними інтересами;

- вибору навчальних дисциплін із переліку дисциплін, що **формують загальні компетентності (ДЗК, вибіркові дисципліни циклу загальної підготовки)**, що сприяють здобуттю додаткових загальних компетентностей, особистісному розвитку здобувача освіти та запровадженню міждисциплінарності в освітній процес.

4.3. Студент має право вибрати освітні компоненти, що пропонуються для інших освітніх програм та рівнів вищої освіти (за заявою).

4.4. Вибіркові навчальні дисципліни можуть вивчатися як в Університеті, так і в інших закладах вищої освіти (зокрема закордонних), відповідно до Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського університету економіки і торгівлі.

4.5. Вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти:

- для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня проводиться у першому семестрі поточного навчального року;

- для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня на наступний навчальний рік проводиться у другому семестрі попереднього навчального року.

4.6. Процедура вибору студентами навчальних дисциплін організують Навчально-науковий інституту забезпечення якості вищої освіти, інститути та відповідні випускові кафедри.

4.7. Результати студентського вибору зазначаються у робочому навчальному плані на наступний рік та у додатку до диплому.

4.8. Формою підсумкового контролю ДЗК та ДПК є ПМК (залік).

4.9. Якщо студент обирає дисципліну, він зобов'язаний виконувати всі види робіт, передбачені робочою програмою дисципліни, та скласти відповідний підсумковий контроль.

5. **Формування переліку вибіркових навчальних дисциплін**

5.1. ННІЗЯВО здійснює формування переліку дисциплін вільного вибору загальних та професійних компетентностей, що затверджується Вченою радою університету.

5.2. Подання навчальних дисциплін до переліку ДЗК та ДПК здійснюється щорічно завідувачами кафедр за результатами обговорення на засіданні кафедри.

5.3. До переліку вибіркових дисциплін відповідної ОП не можуть пропонуватись дисципліни, аналогічні за змістом з обов'язковими навчальними дисциплінами даної ОП.

ПУЕТ	Система управління якістю. Положення про порядок вибору здобувачами вищої освіти вибіркових навчальних дисциплін навчального плану	ДПСЯ РІ – 9-8.1-82-05-25
		Редакція 06
		Сторінка 7 із 11

5.4. Для включення навчальних дисциплін до переліку ДЗК або ДПК кафедра подає до ННІЗЯВО такий пакет документів:

- витяг із протоколу засідання кафедри щодо рекомендації до включення дисциплін до переліку ДЗК із зазначенням максимальної кількості груп та максимальної кількості студентів у групі;
- витяг із протоколу засідання кафедри щодо рекомендації до включення дисциплін до переліку ДПК із зазначенням кредитів та рекомендованого семестру для вивчення цієї дисципліни, враховуючи принцип логічної послідовності викладання курсів;
- анотації дисциплін в електронному вигляді;
- силабуси в електронному вигляді.

Силабус – це документ, який містить основні характеристики або короткий опис освітнього компонента. Силабус спрямований на встановлення та підтримку комунікації між здобувачем вищої освіти та науково-педагогічними працівниками. Силабус – це перспективний навчальний план вивчення студентом освітнього компонента. У силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, політика навчання, зміст, очікувані результати, технологічна карта – маршрутизатор, який розкриває обсяг матеріалу, види навчальної діяльності та можливі варіанти індивідуальної траєкторії навчання здобувача.

5.5. Перелік вибіркових навчальних дисциплін, рекомендованих для вивчення в наступному навчальному році, затверджується наказом ректора після схвалення Вченою радою до 01 січня поточного навчального року.

5.6. Перелік ВНД з анотаціями та посиланнями на силабуси розміщується на офіційному вебсайті ПУЕТ до початку процедури вибору у поточному навчальному році.

6. Ознайомлення здобувачів вищої освіти з вибірковими навчальними дисциплінами

6.1. Ознайомлення здобувачів вищої освіти ПУЕТ із вибірковими навчальними дисциплінами здійснюється шляхом розміщення інформації про них на офіційному вебсайті ПУЕТ.

6.2. Інформація про вибіркові навчальні дисципліни має містити обґрунтування доцільності їх вивчення, опис змісту навчальної дисципліни, форми організації освітнього процесу, види індивідуальних навчальних завдань, форми та методи оцінювання результатів навчання, а також інші відомості, необхідні для здійснення усвідомленого вибору здобувачами вищої освіти.

6.3. Підготовку та актуалізацію інформаційних матеріалів про вибіркові навчальні дисципліни забезпечують науково-педагогічні працівники відповідних кафедр.

ПУЕТ	Система управління якістю. Положення про порядок вибору здобувачами вищої освіти вибіркових навчальних дисциплін навчального плану	ДПСЯ РІ – 9-8.1-82-05-25
		Редакція 06
		Сторінка 8 із 11

6.4. Інформування здобувачів вищої освіти про процедуру та строки вибору вибіркових навчальних дисциплін здійснюється співробітниками ННІЗЯВО, гарантими освітніх програм, директорами інститутів або їх заступниками.

7. Організація вибору та запису здобувачів вищої освіти на вивчення вибіркових навчальних дисциплін навчального плану

7.1. Вибір здобувачами ВНД здійснюється самостійно на основі ОП, навчального плану, анотацій, силабусів ВНД і консультацій гаранта ОП та куратора академічної групи.

7.2. Куратори академічних груп здійснюють консультування здобувачів щодо вибору тих чи тих вибіркових навчальних дисциплін, зважаючи на вимоги освітніх програм (спеціалізацій). Куратори академічних груп ознайомлюють здобувачів із навчальними планами, ОП, надають рекомендації здобувачам щодо формування їх індивідуального навчального плану.

7.3. Терміни проведення процедури вибору студентами ВНД здійснюється за графіком, який формується з урахуванням особливостей планування та організації освітнього процесу.

7.4. Графік проведення вибору студентами навчальних дисциплін складає ННІ ЗЯВО та оприлюднює на сайті університету за тиждень до процедури вибору.

7.5. Організацію вибору здобувачами вищої освіти вибіркових навчальних дисциплін здійснюють дирекції інститутів.

7.6. Процедура вибору студентами навчальних дисциплін із переліку ДЗК містить два тури.

7.7. У **першому турі** студенти знайомляться з повним переліком ДЗК та обирають дві навчальні дисципліни із запропонованого переліку.

7.8. Після проведення першого туру ННІЗЯВО та навчально-науковими інститутами здійснюється опрацювання результатів вибору студентів, перевірка контингенту й визначення прохідних дисциплін для проведення другого туру.

7.9. Після першого туру ННІЗЯВО через дирекції навчально-наукових інститутів повідомляє студентів, вибір яких не може бути задоволений повністю або частково, про необхідність зробити повторний вибір із скоригованого переліку ВНД у другому турі.

7.10. Якщо всі ВНД студента є прохідними, то студент не бере участь у другому турі.

7.11. **Другий тур** передбачає реалізацію повторної процедури вибору ВНД із скоригованого переліку.

ПУЕТ	Система управління якістю. Положення про порядок вибору здобувачами вищої освіти вибіркових навчальних дисциплін навчального плану	ДПСЯ РІ – 9-8.1-82-05-25
		Редакція 06
		Сторінка 9 із 11

7.12. Заходи другого туру організуються ННІЗЯВО та навчально-науковими інститутами відповідно до затвердженого графіка.

7.13. Процедура вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін з переліку ДПК відбувається в один тур відповідно до затвердженого графіка.

7.14. Вибір ДПК здійснюється в межах академічної групи.

7.15. З переліку ДПК обираються та заносяться в навчальний план студентів ті навчальні дисципліни, на вивчення яких записалося більшість від загальної кількості студентів цієї академічної групи в межах кредитів, виділених на професійні дисципліни.

8. Опрацювання результатів вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін

8.1. Протягом двох тижнів після завершення процедури вибору навчальних дисциплін ННІЗЯВО та навчально-науковими інститутами здійснюється опрацювання результатів повторного вибору ВНД.

8.2. Навчально-наукові інститути аналізують інформацію щодо кількості здобувачів, які не записалися на вивчення окремих ВНД.

8.3. Групи з вивчення ВНД формуються в кількості студентів в групі не менше:

- 25 осіб для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;
- 15 осіб для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

8.4. ННІЗЯВО здійснює остаточне опрацювання результатів вибору здобувачами дисциплін, приймає рішення щодо здобувачів, які не скористались правом вільного вибору, формує групи та потоки щодо вивчення ВНД.

8.5. Здобувачів, які в першому та другому турах не брали участь у процедурі вибору, за результатами другого туру ННІЗЯВО перерозподіляє в межах сформованих груп навчальних дисциплін.

8.6. Списки академічних груп для вивчення ДЗК ННІЗЯВО передає до дирекцій навчально-наукових інститутів, гарантам ОП (спеціалізацій), завідувачам кафедр для можливості планування наступного навчального року та формування здобувачами індивідуальних навчальних планів.

8.7. Розклад занять формується відділом супроводу організації освітнього процесу з урахуванням необхідності забезпечення права здобувачами на вивчення ВНД у час, що не збігається з розкладом занять студента за спеціальністю.

ПУЕТ	Система управління якістю.	ДПСЯ РІ – 9-8.1-82-05-25
	Положення про порядок вибору здобувачами вищої освіти вибіркових навчальних дисциплін навчального плану	Редакція 06
		Сторінка 10 із 11

9. Порядок формування індивідуальних навчальних планів та їх корегування

9.1. На основі вибраного здобувачами переліку ВНД ННІЗЯВО формує індивідуальні робочі навчальні плани на наступний навчальний рік.

9.2. Після формування індивідуального навчального плану студента ВНД стають для студента обов'язковими.

9.3. Корегування індивідуального навчального плану можливе лише тоді, коли є збіги в розкладі занять.

9.4. Щоб уникнути збігу в розкладі, здобувач може обрати іншу групу з однієї з навчальних дисциплін, які викладаються одночасно.

9.5. Якщо переведення в іншу групу неможливе, здобувачу надається право виписатися з однієї дисципліни (заява на ім'я директора інституту за погодженням із директором ННІЗЯВО).

9.6. Не дозволяється виписуватися з ДПК.

9.7. Здобувач вищої освіти, що виписався з ДЗК, повинен записатися на іншу вибіркову дисципліну, на яку можливий донабір.

9.8. Здобувач вищої освіти, який із поважної причини (академічна відпустка, переведення, хвороба, академічна мобільність тощо), не визначився з вибірковими дисциплінами, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того, як він з'явився на навчання шляхом написання заяви на ім'я директора інституту за погодженням із директором ННІЗЯВО на вивчення ВНД за погодження з ННІЗЯВО.

9.9. Здобувач, який не визначився з переліком вибіркових дисциплін та не подав заповнену заяву у визначені терміни, буде записаний на вивчення тих дисциплін, які дирекція вважатиме необхідними для оптимізації кількісного складу академічних груп.

9.10. Зміна здобувачем з об'єктивних причин свого вибору після його затвердження можлива лише за особистою заявою на ім'я ректора до 30 червня поточного навчального року за умови, що здобувач не розпочав опанування ВНД.

9.11. Внесені зміни не мають порушувати встановлені в університеті вимоги щодо мінімальної кількості здобувачів для формування груп на вивчення ВНД. Зміни, внесені до індивідуального навчального плану здобувача, затверджує директор інституту.

9.12. Самочинна відмова від вибіркової дисципліни тягне за собою академічну заборгованість.

ПУЕТ	Система управління якістю. Положення про порядок вибору здобувачами вищої освіти вибіркових навчальних дисциплін навчального плану	ДПСЯ РІ – 9-8.1-82-05-25
		Редакція 06
		Сторінка 11 із 11

Погодження змісту документа

№ з/п	Посада	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ	Дата	Підпис
1	Перший проректор	Наталія ПЕДЧЕНКО	24.08.2025	
2	В.о. директора Навчально-наукового інституту міжнародної освіти	Сергій ГАРКУША	24.08.2025	
3	Голова Студентської ради	Антон ФІЛІППОВСЬКИЙ	24.08.2025	